

Chambre des Représentants

SESSION 1981-1982

10 MAI 1982

PROJET DE LOI

modifiant les articles 182, 183, 184, 281, 282, 283,
284, 381 et 416 du Code judiciaire

RAPPORT COMPLEMENTAIRE FAIT AU NOM DE LA COMMISSION DE LA JUSTICE ⁽¹⁾ PAR M. BOURGEOIS

MESDAMES, MESSIEURS,

I. — Introduction

Le 17 février 1982, la Commission de la Justice a adopté, par 9 voix et 3 abstentions, le projet de loi modifiant les articles 182, 183, 184, 281, 282, 283, 284, 381 et 416 du Code judiciaire. Le texte initial, transmis par le Sénat, a été modifié par la Commission en raison de l'adoption d'un amendement de M. Van Cauwenberghe (*Doc. n° 766/2, 1980-1981*) visant à supprimer l'article 6.

⁽¹⁾ Composition de la Commission :

Président : M. Léon Remacle.

A. — Membres : MM. Bourgeois, Gehlen, Grafé, Léon Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — Brouhon, Collignon, Bob Cools, Mme Detiège, MM. Mottard, Van Cauwenberghe, Van den Bossche. — De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — Baert, Belmans. — Risopoulos.

B. — Suppléants : Mme Demeester-De Meyer, MM. le Hardy de Beaulieu, Joseph Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — Baudson, Bossuyt, Mme Brenez, MM. Dejardin, Jean-Jacques Delhay, Mangelschots, Van Acker, Vanvelthoven. — Barzin, Albert Claes, De Decker, De Grève, De Winter, Klein, Verberckmoes. — Raphaël Declercq, Vansteenkiste, Verniers. — Defosset, Outers.

Voir :

106 (1981-1982) — N° 1.

— N° 2 : Rapport.

— N° 3 : Amendement.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1981-1982

10 MEI 1982

WETSONTWERP

tot wijziging van de artikelen 182, 183, 184, 281,
282, 283, 284, 381 en 416 van het Gerechtelijk
Wetboek

AANVULLEND VERSLAG NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE JUSTITIE ⁽¹⁾ UITGEBRACHT DOOR DE HEER BOURGEOIS

DAMES EN HEREN,

I. — Inleiding

Op 17 februari 1982 had de Commissie voor de Justitie het wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 182, 183, 184, 281, 282, 283, 284, 381 en 416 van het Gerechtelijk Wetboek aangenomen met 9 stemmen en 3 onthoudingen. De door de Senaat overgezonden tekst werd door de Commissie gewijzigd door de aanneming van een amendement van de heer Van Cauwenberghe (*Stuk nr 766/2, 1980-1981*) tot schrapping van artikel 6.

⁽¹⁾ Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Léon Remacle.

A. — Leden : de heren Bourgeois, Gehlen, Grafé, Léon Remacle, Suykerbuyk, Van den Brande, Verhaegen. — Brouhon, Collignon, Bob Cools, Mw Detiège, de heren Mottard, Van Cauwenberghe, Van den Bossche. — De Groot, Henrion, Huylebrouck, Mundeleer, Van Belle, Van de Velde. — Baert, Belmans. — Risopoulos.

B. — Plaatsvervangers : Mw Demeester-De Meyer, de heren le Hardy de Beaulieu, Joseph Michel, Piot, Steverlynck, Thys, Wauthy, Willems. — Baudson, Bossuyt, Mw Brenez, de heren Dejardin, Jean-Jacques Delhay, Mangelschots, Van Acker, Vanvelthoven. — Barzin, Albert Claes, De Decker, De Grève, De Winter, Klein, Verberckmoes. — Raphaël Declercq, Vansteenkiste, Verniers. — Defosset, Outers.

Zie :

106 (1981-1982) — Nr 1.

— Nr 2 : Verslag.

— Nr 3 : Amendement.

L'article 6 accordait au secrétaire du parquet le pouvoir d'introduire une action disciplinaire à charge des traducteurs, rédacteurs, employés et messagers travaillant sous sa direction.

Le 11 mars 1982, la Chambre a décidé de renvoyer le projet de loi en Commission de la Justice à la suite du dépôt par M. Van den Bossche d'un amendement (*Doc. n° 106/3*) visant à ajouter un article 6 nouveau.

II. — Discussion générale

M. Van den Bossche justifie son amendement en faisant observer que, dans le cadre de la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire, le législateur s'est efforcé de réaliser une analogie complète entre le statut du personnel des greffes et celui du personnel des parquets, afin d'éviter toute discrimination entre ces deux catégories parallèles de membres de l'Ordre judiciaire.

Le projet de loi — y compris son article 6 — procède de cette même préoccupation. Aussi n'est-il pas étonnant que le Sénat l'ait adopté à l'unanimité en sa séance du 12 février 1981.

La rédaction de l'article 6 est cependant perfectible et l'amendement vise précisément à l'améliorer.

Il convient en effet que le pouvoir disciplinaire à l'égard des greffiers, qui est conféré aux présidents des tribunaux (art. 415, dernier alinéa, du Code judiciaire), soit accordé dans la même mesure au magistrat, chef du parquet, qui occupe une position équivalente, c'est-à-dire que le procureur du Roi et l'auditeur du travail soient investis d'un pouvoir disciplinaire à l'égard des secrétaires lorsque ceux-ci prêtent leur assistance à ces magistrats (quatrième alinéa de l'amendement).

L'auteur de l'amendement, se ralliant en cela au texte adopté par le Sénat, désire en outre conférer également aux secrétaires du parquet le pouvoir disciplinaire qui est attribué aux greffiers en chef et aux greffiers-chefs de greffe (art. 416 du Code judiciaire). Selon l'auteur, l'attribution de ce pouvoir n'est certainement pas superflue étant donné que ce pouvoir fait partie de la compétence générale qui leur est légalement conférée et qui consiste à assurer l'organisation et la direction des services administratifs du parquet, c'est-à-dire du secrétariat du parquet (art. 182 du Code judiciaire).

Il est évident qu'afin de pouvoir remplir correctement cette mission légale, le secrétaire du parquet doit être revêtu d'autorité et qu'il serait dès lors illogique de lui refuser le pouvoir disciplinaire qu'implique l'exercice de cette autorité. Ce pouvoir est d'ailleurs le corollaire de sa responsabilité à l'égard du magistrat, chef du parquet. Le secrétaire du parquet et le greffier en chef sont en effet soumis aux mêmes sanctions disciplinaires (art. 405 du Code judiciaire).

Ni les collaborateurs des greffiers, ni ceux des secrétaires du parquet ne sont soumis aux dispositions concernant le privilège de juridiction, de sorte que, sans préjudice des quelques dispositions prévues dans le Code judiciaire, une action disciplinaire à leur égard constitue un acte purement administratif.

Aussi un tel acte ne peut-il en aucun cas justifier une atteinte aux principes de l'unité du ministère public, lesquels se situent sur un plan purement juridique.

Le pouvoir disciplinaire qu'il faut ainsi conférer aux secrétaires ne peut altérer la relation de confiance qui a toujours existé entre ceux-ci et le magistrat, chef de parquet.

Artikel 6 verleende aan de secretaris van het parket de bevoegdheid een tuchtprocedure in te stellen ten aanzien van de onder zijn leiding tewerkgestelde vertalers, opstellers, beambten en boden.

Op 11 maart 1982 besliste de Kamer het wetsontwerp opnieuw te verzenden naar de Commissie voor de Justitie ingevolge de indiening van een amendement door de heer Van den Bossche (*Stuk nr 106/3*), dat de toevoeging van een nieuw artikel 6 beoogde.

II. — Algemene bespreking

Tot staving van zijn amendement verklaart de heer Van den Bossche dat in het kader van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek, de wetgever gestreefd heeft naar een volledige analogie tussen het statuut van het personeel van de griffies en het statuut van het personeel van de parketten teneinde elke discriminatie tussen die twee gelijkaardige personeelscategorieën van de rechterlijke orde te verhinderen.

Het wetsontwerp — artikel 6 inbegrepen — beantwoordt volledig aan dit streven, zodat het als vanzelfsprekend voorkomt dat de Senaat dit ontwerp tijdens zijn openbare zitting van 12 februari 1981 eenparig heeft goedgekeurd.

De redactie van artikel 6 is nochtans vatbaar voor verbeteringen, daartoe strekt het amendement.

Het past immers dat de aan de voorzitters van de rechtbanken toegekende tuchtrechtelijke bevoegdheid ten overstaan van de griffiers (art. 415, laatste lid van het Gerechtelijk Wetboek) in dezelfde mate wordt verleend aan de evenwaardige magistraat hoofd van het parket d.w.z. aan de procureur des Konings en aan de arbeidsauditeur ten aanzien van de secretarissen, wanneer deze hun bijstand verlenen aan deze magistraten (vierde lid van het amendement).

Bovendien wenst de auteur, zoals trouwens werd aanvaard door de Senaat, de aan de hoofdgriffiers en de griffiers-hoofden van de griffie verleende bevoegdheid inzake tucht (art. 416 van het Gerechtelijk Wetboek) eveneens toe te kennen aan de secretarissen van het parket. Zulks is volgens hem zeker niet overbodig, daar een dergelijke bevoegdheid ongetwijfeld deel uimaakt van de algemene bevoegdheid die hen wettelijk is opgedragen en er in bestaat de organisatie en leiding waar te nemen van de administratieve diensten van het parket d.w.z. van het parketsecretariaat (art. 182 van het Gerechtelijk Wetboek).

Om deze wettelijke opdracht behoorlijk te kunnen vervullen moet de parketsecretaris met gezag kunnen optreden; het is derhalve niet verantwoord dat hem de disciplinaire bevoegdheid waarmee de uitoefening van het gezag gepaard gaat, zou geweigerd worden. Deze bevoegdheid is trouwens het corollarium van de verantwoordelijkheid die hij draagt t.o.v. het hoofd van het parket. Bovendien zijn de parketsecretaris en de hoofdgriffier aan dezelfde tuchtsancties onderworpen (art. 405 van het Gerechtelijk Wetboek).

Zowel de medewerkers van de griffiers als deze van de parketsecretarissen vallen niet onder de bepalingen betreffende het voorrecht van rechtsmacht zodat een tuchtrechtelijk optreden te hunnen opzichte, onverminderd de enkele in het Gerechtelijk Wetboek voorziene bepalingen, uitsluitend een handeling van administratieve aard uitmaakt.

Dergelijke handeling kan dan ook nooit oorzaak zijn om afbreuk te doen aan de principes van de eenheid van het openbaar ministerie, principes die zich op het louter juridisch vlak situeren.

De disciplinaire bevoegdheid die aldus aan de secretarissen moet worden toevertrouwd kan geenszins invloed hebben op de vertrouwensrelatie die steeds heeft bestaan tussen hen en de magistraat, hoofd van het parket.

L'insertion de ce nouvel article, combinée au maintien de l'article 420 du Code judiciaire, ne pose aucun problème nouveau ou insurmontable. En effet, elle établit, pour les secrétaires du parquet, une situation similaire à celle qui existe pour le greffier en chef, conformément aux dispositions de l'article 416 du Code judiciaire. Il ne fait aucun doute que cette relation de confiance, qui s'est avérée solide et efficace par le passé, pourrait encore être renforcée par l'exercice du pouvoir disciplinaire. Aucun abus de pouvoir n'a été constaté de la part des greffiers en chef et des greffiers-chefs de greffe.

Le refus d'attribuer un pouvoir disciplinaire aux secrétaires des parquets, qui sont d'ailleurs cinq fois moins nombreux que les greffiers en chef et les greffiers-chefs de greffe, impliquerait non seulement le mépris des dispositions de l'article 420 du Code judiciaire, auxquelles il n'est jamais dérogé, mais également le mépris de la mission du procureur général, du procureur du Roi et de l'auditeur du travail. En vertu de l'article 403 du Code judiciaire, ceux-ci exercent en effet leur surveillance sur les secrétaires et sur les greffiers en chef, et partant, sur la manière dont lesdits secrétaires exerceront leur pouvoir disciplinaire.

La nature différente des tâches des greffiers en chef et des secrétaires du parquet ne porte en rien préjudice à l'équivalence de leurs fonctions. Cette différence n'a aucune influence sur leur responsabilité personnelle qui n'est d'ailleurs pas amoindrie par celle du magistrat sous la surveillance duquel ils exercent leur fonction.

Le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Justice et des Réformes institutionnelles déclare que son point de vue n'a pas changé depuis le 17 février 1982.

Le parallélisme que l'amendement introduit entre les articles 415 et 416 du Code judiciaire n'est pas justifié. A l'examen des divers avis recueillis, il n'apparaît pas souhaitable de déléguer au secrétaire du parquet le pouvoir disciplinaire qui appartient au chef du parquet. Les fonctions énumérées à l'article 416 du Code judiciaire sont exercées sous l'autorité directe du magistrat, chef du parquet. Il n'y a donc pas de responsabilité spécifique des secrétaires de parquet vis-à-vis du magistrat, chef du parquet. Il répète en outre qu'en vertu des dispositions actuelles, la direction du parquet est assurée par un magistrat — chef du parquet — et qu'il n'y a pas lieu de modifier ces dispositions. L'unité de direction doit être garantie et le respect dû à l'autorité du magistrat — chef du parquet — ne peut être mis en question par une disposition qui risque de provoquer des conflits entre le procureur et le secrétaire du parquet.

Un membre estime qu'il ne faut attribuer aucun pouvoir disciplinaire aux secrétaires des parquets, et ce, pour deux motifs :

- 1) il serait inopportun d'alourdir la tâche des secrétaires des parquets;
- 2) les secrétaires des parquets ne sont pas des magistrats.

D'autres membres soutiennent l'amendement et répètent l'opinion qu'ils ont exprimée précédemment. Le Code judiciaire voulait réaliser un statut équivalent pour les secrétaires des parquets et les greffiers en chef. Rien ne s'oppose dès lors à ce qu'un pouvoir disciplinaire soit accordé aux secrétaires des parquets.

A la question de savoir s'il n'est pas possible d'obtenir d'autres avis, il est répondu que le projet a déjà été discuté à quatre reprises et que tous les arguments ont été analysés.

De invoering van dit nieuw artikel, gecombineerd met het behoud van artikel 420 van het Gerechtelijk Wetboek, stelt geen onoverkomelijk en ook geen nieuw probleem. Immers voor de secretarissen van het parket wordt aldus een regeling ingevoerd die gelijkaardig is aan deze die thans bestaat voor de hoofdgriffier, en dit conform de bepalingen van artikel 416 van het Gerechtelijk Wetboek. Nu deze vertrouwensrelatie in het verleden zo hecht en efficiënt is gebleken, bestaat er niet de minste twijfel dat zij met de uitoefening van de disciplinaire bevoegdheid zo mogelijk nog kan worden verstevigd. Op geen enkel ogenblik werd in hoofde van de hoofdgriffiers en griffiers-hoofden van de griffie enig machtsmisbruik vastgesteld.

Indien aan de parketsecretarissen, wier aantal trouwens slechts één vijfde bedraagt van dat van de hoofdgriffiers en griffiers-hoofden van de griffie, geen disciplinaire bevoegdheid wordt toegekend, zou zulks de miskennen inhouden niet alleen van de bepalingen van het artikel 420 van het Gerechtelijk Wetboek waaraan nooit getornd wordt, doch tevens van de opdracht van de procureur-generaal, van de procureur des Konings en van de arbeidsauditeur die krachtens artikel 403 van het Gerechtelijk Wetboek toezicht moeten uitoefenen over de secretarissen evenals over de hoofdgriffiers, en dus ook over de wijze waarop eerstgenoemden hun tuchtmacht zullen uitoefenen.

Hoe verschillend van aard het werk van de hoofdgriffiers en van de parketsecretarissen ook moge zijn, beide functies zijn niettemin evenwaardig. Dit verschil heeft ook geen invloed op hun persoonlijke verantwoordelijkheid, die op zichzelf niet rechtstreeks wordt verminderd door die van de magistraat onder wiens toezicht zij hun ambt uitoefenen.

De Vice-Eerste Minister en Minister van Justitie en Institutionele Hervormingen verklaart dat hij zijn standpunt van 17 februari 1982 handhaaft.

Het door het amendement beoogde parallelisme tussen artikel 415 en artikel 416 van het Gerechtelijk Wetboek is niet verantwoord. Volgens de verschillende adviezen lijkt het niet wenselijk de aan het hoofd van het parket toebehorende disciplinaire bevoegdheid over te hevelen naar de secretaris van het parket. De door artikel 416 van het Gerechtelijk Wetboek opgesomde functies worden uitgeoefend onder het directe gezag van de magistraat, hoofd van het parket. Er bestaat aldus geen specifieke verantwoordelijkheid van de parketsecretarissen tegenover de magistraat, hoofd van het parket. Hij herhaalt verder dat geen wijziging moet worden gebracht aan het huidige stelsel waarbij de leiding van het parket door een magistraat — hoofd van het parket — wordt verzekerd. De eenheid van de leiding moet gewaarborgd blijven en de eerbied ten aanzien van het gezag van de magistraat — hoofd van het parket — mag niet in het gedrang worden gebracht door een regeling die aanleiding zou kunnen geven tot conflicten tussen de procureur en de parketsecretaris.

Een lid is de mening toegedaan dat aan de parketsecretaris geen disciplinaire bevoegdheid moet verleend worden, en dit om twee redenen :

- 1) het gaat niet op de taak van de parketsecretarissen te verzwaren;
- 2) de parketsecretarissen zijn geen magistraten.

Andere leden steunen het amendement en herhalen het standpunt dat ze reeds voorheen hebben uiteengezet. Het Gerechtelijk Wetboek wilde komen tot een gelijkwaardig statuut voor parketsecretarissen en hoofdgriffiers. Er is dan ook geen enkele reden voorhanden om het tuchtrecht niet aan de parketsecretaris toe te kennen.

In antwoord op de vraag of het niet mogelijk is over bijkomende adviezen te beschikken, wordt eraan herinnerd dat het ontwerp reeds vier maal werd besproken en dat al de argumenten reeds werden uitgediept.

Un avis supplémentaire ne pourrait que corroborer un de ces arguments. Il est également rappelé que les avis ont pour seul but d'informer les membres, qu'ils ne peuvent servir d'argument d'autorité et qu'ils ne lient en rien.

III. — Votes

Les articles 1er à 5 sont adoptés à l'unanimité.

L'amendement de M. Van Den Bossche tendant à insérer un nouvel article 6 est rejeté par 8 voix contre 8.

Le texte du projet de loi adopté précédemment, tel qu'il figure *in fine* du document n° 106/2, est adopté par 15 voix et 1 abstention.

Il convient de noter que, par suite de la suppression de l'article 6 qui se rapportait à l'article 416 du Code judiciaire, il y a lieu de supprimer la référence à cet article dans l'intitulé du projet.

Le Rapporteur,
A. BOURGEOIS.

Le Président,
L. REMACLE.

Een bijkomend advies zou alleen een van die argumenten kracht bijzetten. Ook wordt erop gewezen dat het inwinnen van adviezen alleen tot doel heeft de leden in te lichten maar dat ze niet als gezagsargument mogen worden beschouwd en geen bindend karakter hebben.

III. — Stemmingen

De artikelen 1 tot 5 worden eenparig aangenomen.

Het amendement van de heer Van Den Bossche tot invoeging van een nieuw artikel 6 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 8.

De voorheen aangenomen tekst van het wetsontwerp, zoals hij voorkomt *in fine* van het stuk nr 106/2, wordt aangenomen met 15 stemmen en 1 onthouding.

Er zij evenwel genoteerd dat door de schrapping van artikel 6 dat betrekking had op artikel 416 van het Gerechtelijk Wetboek, de verwijzing naar dit laatste artikel in het opschrift van het ontwerp moet worden weggelaten.

De Rapporteur,
A. BOURGEOIS.

De Voorzitter,
L. REMACLE.

ERRATUM

(Nouvel intitulé)

PROJET DE LOI

modifiant les articles 182, 183, 184, 281, 282, 283, 284 et 381 du Code judiciaire

ERRATUM

(Nieuw opschrift)

WETSONTWERP

tot wijziging van de artikelen 182, 183, 184, 281, 282, 283, 284 en 381 van het Gerechtelijk Wetboek